

Gemeentelijke leges 2011

bedrijfschap Horeca en Catering

Inhoud

1	Hoofdlijnen	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Samenvatting	4
2	Drank- en horecawetvergunning	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Tarieven	5
2.3	Top 10 hoog en laag	6
2.4	Vergelijking met 2010	7
3	Exploitatievergunning	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Tarieven	8
3.3	Top 10 hoog en laag	9
3.4	Vergelijking met 2010	10
4	Terrasvergunning	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Tarieven	11
4.3	Top 10 hoog en laag	12
4.4	Vergelijking met 2010	13
5	Totaal drie vergunningen	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Tarieven	14
5.3	Top 10 hoog en laag	15
5.4	Vergelijking met 2010	17
6.	Precariobelasting	18
6.1	Inleiding	18
6.2	Tarieven	18
6.3	Top 10 hoog en laag	19
6.4	Vergelijking met 2010	20
7.	Wisseling van leidinggevende	21
7.1	Inleiding	21
7.2	Tarieven	21
7.3	Top 10 hoog en laag	22
7.4	Vergelijking met 2010	23
8.	Bouwvergunning	24
8.1	Inleiding	24
8.2	Tarieven	24
8.3	Top 10 hoog en laag	26
8.4	Vergelijking met 2010	26
9.	Binnenplanse afwijking	28
9.1	Inleiding	28
9.2	Tarieven	28
9.3	Top 10 hoog en laag	29

Colofon

Dit is een uitgave van het bedrijf Horeca en Catering

© bedrijf Horeca en Catering

Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits met bronvermelding.

Het bedrijf Horeca en Catering stelt zich niet aansprakelijk voor de juistheid van de aangeboden informatie. In geen geval is het bedrijf Horeca en Catering aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van of in verband met de aangeboden informatie uit deze publicatie.

Zoetermeer,
Oktober 2011

1 Hoofdpijnen

1.1 Inleiding

Het onderzoek

Een horecaondernemer heeft voor het exploiteren van zijn bedrijf diverse vergunningen nodig. Welke dit zijn, kan verschillen per gemeente. Ook de tarieven van de vergunningen kunnen per gemeente sterk uiteenlopen. Om het aantal horeca-gerelateerde vergunningen en de kosten hiervoor in kaart te brengen heeft het Bedrijfschap Horeca in 2002, 2004 en 2006 op verzoek van Koninklijke Horeca Nederland onderzoek gedaan. Met ingang van 2008 heeft het Bedrijfschap het onderzoek laten uitvoeren door ABF Research. Dit rapport bevat de resultaten voor 2011, waar mogelijk vergeleken met de voorgaande drie jaren. Het volledige overzicht van de 418 gemeenten die Nederland op dit moment telt, is opgenomen in de database Feiten en Cijfers van het Bedrijfschap, op www.kenniscentrumhoreca.nl.

In de huidige opzet is gebruik gemaakt van de gemeentelijke legesverordeningen en tarientabellen van alle Nederlandse gemeenten. Hieruit is informatie verkregen over de tarieven, maar geen verdere informatie over een vergunning ten aanzien van de geldigheidsduur of de gebondenheid aan persoon of zaak.

Als basis voor de gegevensverzameling is een casus uit voorgaande jaren gebruikt. Het betreft de vestiging van een cafébedrijf met een bruikbaar vloeroppervlak van 150 m² op de beste lokatie van de gemeente, met daarbij een terras van 50 m² op gemeentegrond. Gekeken is naar de volgende kosten:

- Drank- en Horecawetvergunning;
- Exploitatievergunning;
- Terrasvergunning;
- Precariobelasting op een terras;
- Wijziging van een leidinggevende op de Drank- en Horecawetvergunning.

Daarnaast zijn evenals in 2010 de tarieven voor een bouwvergunning in kaart gebracht, waarbij is uitgegaan van bouwsommen van € 100.000 en € 500.000. Hierdoor is een vergelijking mogelijk met de tarieven vóór de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), waar de bouwvergunning met ingang van 1 oktober 2010 deel van uitmaakt. Nieuw in 2011 zijn de tarieven voor een binnenplanse afwijking van het bestemmingsplan. Ook deze maakt deel uit van de omgevingsvergunning op basis van de Wabo.

In iedere gemeente krijgt een horecaondernemer te maken met een Drank- en Horecawetvergunning en met kosten voor het wijzigen van een leidinggevende daarop. Dit geldt niet voor alle onderzochte kosten. Een exploitatievergunning en/of terrasvergunning kan worden afgegeven in combinatie met een Drank- en Horecawet-vergunning.

Met ingang van 2009 is de gebruiksvergunning afgeschaft voor het grootste deel van de horeca. De kosten hiervoor, die in voorgaande jaren een substantieel deel vormden van de totale vergunningkosten voor horecaondernemers, maken dan ook geen deel meer uit van dit onderzoek.

Alle bedragen die in het rapport voorkomen zijn afgerond op hele euro's.

Opbouw van het rapport

Aan iedere hierboven genoemde vergunning of belasting wordt in een apart hoofdstuk aandacht besteed, door middel van een beschrijving en een weergave van de kosten. Er is onder meer een top 10 van hoogste en laagste tarieven opgenomen en een vergelijking met de tarieven van eerdere jaren. Tevens zijn de gemiddelde kosten weergegeven voor de zestien regio's die Koninklijke Horeca Nederland (KHN) onderscheidt. In hoofdstuk 5 worden de kosten van drie vergunningen, te weten de Drank- en Horecawetvergunning, de exploitatievergunning en de terrasvergunning bij elkaar opgeteld om ook voor dit totaalpakket de gemeenten te kunnen vergelijken.

1.2 Samenvatting

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek.

Stijgingspercentages en tarieven in 2011

De meeste gemeenten voeren jaarlijks een tariefsverhoging door voor hun vergunningen en belastingen. In 2011 bedraagt het gemiddelde stijgingspercentage ten opzichte van 2010 voor een Drank- en Horecawetvergunning 8,1% waardoor deze in 2011 gemiddeld € 266 kost. Voor een exploitatievergunning bedraagt deze stijging 4% (naar € 209) en voor een terrasvergunning 6,9% (naar € 109). Het totaalpakket van deze vergunningen is met 6,3% in prijs gestegen tot gemiddeld € 423. Precariobelasting op een horecaterras kost gemiddeld 5,3% meer dan in 2010 en komt op € 1.672 per jaar voor een terras van 50 m². Het tarief voor het wisselen van een leidinggevende steeg met 3,4% naar € 121.

Tabel 1 Gemiddelde tarieven gemeentelijke leges 2008-2011 (in €)

	2008	2009	2010	2011
Leges drank- en horecawetvergunning	222	234	246	266
Leges exploitatievergunning	190	197	201	209
Leges terrasvergunning	84	88	102	109
Leges totaal drie vergunningen	360	377	398	423
Precariobelasting	1.513	1.546	1.588	1.672
Leges wisseling leidinggevende	113	114	117	121

Bron: ABF, bewerking bedrijfschap Horeca en Catering

Uiteenlopende tarieven

Evenals in vorige jaren passen gemeenten zeer uiteenlopende tarieven toe voor de vergunningen. Zo kost het totale vergunningenpakket (Drank- en Horecawetvergunning, exploitatievergunning en terrasvergunning) in de duurste gemeente € 3.039 en in de goedkoopste € 28. Hoewel deze verschillen voor een deel voortkomen uit een verschil in het aantal vereiste vergunningen, zijn de tariefsverschillen tussen de gemeenten aanzienlijk. Ook per vergunning komen dit soort uitersten voor: een Drank- en Horecawetvergunning kost tussen € 28 en € 1.763, een exploitatievergunning tussen € 5 en € 1.393 en een terrasvergunning varieert in tarief van € 6 tot € 2.631.

Hoe groter de gemeente, hoe duurder

Over het algemeen liggen de tarieven in grote gemeenten (meer dan 75.000 inwoners) hoger dan in middelgrote en kleine gemeenten. Grote gemeenten rekenen voor een Drank- en Horecawetvergunning gemiddeld bijna het dubbele van kleine gemeenten en voor een exploitatievergunning ruim het drievoudige. Verder blijkt dat grote gemeenten relatief vaak een exploitatievergunning en een terrasvergunning voorschrijven. Precariobelasting komt in 86% van de grote gemeenten voor, terwijl dit in middelgrote en kleine gemeenten 50% respectievelijk 29% is. Kortom, zowel het aantal vergunningen als de kosten hiervoor zijn het hoogst in de grote gemeenten.

Regionale verschillen

De plaats waar een horecabedrijf is gevestigd kan van invloed zijn op de kosten voor een vergunning. Over het algemeen zijn de kosten in het oosten en het westen van het land het hoogst. Het noorden kent relatief lage tarieven. In deze regio krijgt een ondernemer daarnaast het minst vaak te maken met een exploitatievergunning, terrasvergunning of precariobelasting.

De bouwvergunning

De kosten voor een bouwvergunning kunnen oplopen. Gemeenten gebruiken de bouwsom (aanneemsom) als uitgangspunt. Ook hier geldt dat de tarieven uiteenlopen: bij een bouwsom van € 100.000 kost de vergunning tussen € 1.202 en € 5.038 en bij een bouwsom van € 500.000 varieert het tarief tussen € 4.384 en € 35.000. Gemiddeld betaalt de aanvrager van een bouwvergunning 2,3% van de bouwsom indien deze € 100.000 bedraagt en 2,2% bij een bouwsom van € 500.000.

2 Drank- en horecawetvergunning

2.1 Inleiding

Ieder horecabedrijf dat alcoholhoudende drank verstrekt heeft een vergunning nodig op grond van artikel 3 van de Drank- en Horecawet. Deze vergunning is benodigd in iedere gemeente. Het gaat daarbij om een vast bedrag.

2.2 Tarieven

Het gemiddelde tarief voor een Drank- en Horecawetvergunning bedraagt in 2011 € 266.

De kosten voor een Drank- en Horecawetvergunning liggen in grote gemeenten aanzienlijk hoger dan in kleine en middelgrote gemeenten.

Tabel 2.1 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	235
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	280
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	415
Totaal	266

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Tussen de verschillende delen van het land kunnen de tarieven eveneens uiteenlopen. Evenals de afgelopen jaren kost een Drank- en Horecawetvergunning in het noorden het minst en in het oosten het meest.

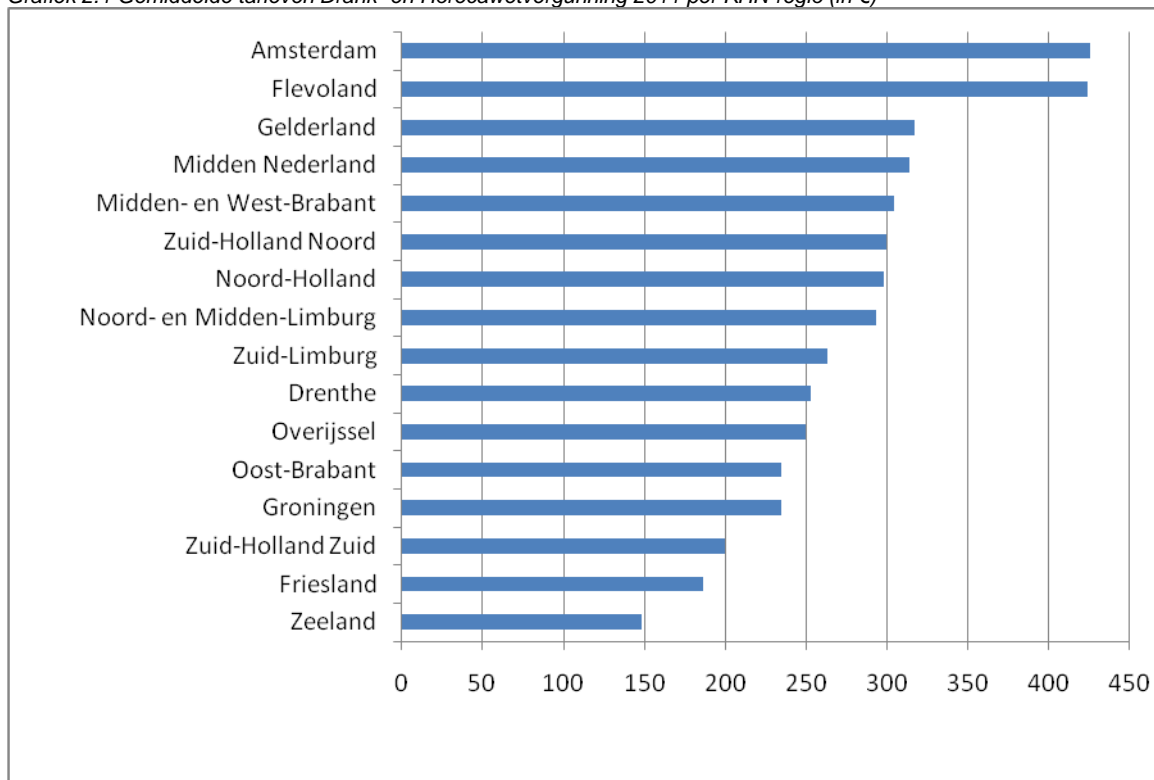
Tabel 2.2 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	217
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	305
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	273
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	254
Totaal	266

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het navolgende overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat een Drank- en Horecawetvergunning in Amsterdam en in de regio Flevoland met respectievelijk € 426 en € 424 het hoogste ligt. In Zeeland, Friesland en Zuid-Holland Zuid zijn de tarieven het laagst en blijven deze gemiddeld onder de € 200.

Grafiek 2.1 Gemiddelde tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In zes op de tien gemeenten ligt het tarief voor de Drank- en Horecawetvergunning tussen plus of min 50% van het gemiddelde van € 266.

Tabel 2.3 Verdeling gemeenten Drank- en Horecawetvergunning 2011 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	90	22
Onder het gemiddelde (tot 50%)	171	41
Boven het gemiddelde (tot 50%)	81	19
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	76	18
Totaal	418	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

2.3 Top 10 hoog en laag

Bij de duurste gemeenten hebben enkele opvallende ontwikkelingen plaatsgevonden. Van de vier duurste gemeenten hanteerden er drie die in eerdere jaren aanzienlijk lagere tarieven. Zo kende Oost Gelre vorig jaar een tarief van € 278 en in Woensdrecht kostte een Drank- en Horecawetvergunning € 570. Heumen kent een stijging van € 123 naar € 1.060, een tarief dat meer dan acht keer zo hoog ligt als in 2010.

Menameradiel (voorheen Menaldumadeel) is samen met Het Bildt de goedkoopste gemeente. Twee gemeenten die vorig jaar tot de tien goedkoopste gemeenten van Nederland hoorden komen niet meer in het overzicht voor, te weten Leeuwarderadeel (nu € 64) en Bunschoten (nu € 234).

Tabel 2.4 Hoogste en laagste tarieven Drank- en Horecawetvergunning 2011

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Oost Gelre	1.763	1	het Bildt	28
2	Woensdrecht	1.425	2	Menameradiel	28
3	Eindhoven	1.165	3	Deventer	29
4	Heumen	1.060	4	Roermond	33
5	Arnhem	972	5	Ferwerderadiel	36
6	Woerden	816	6	Halderberge	38
7	Waterland	790	7	Koggenland	45
8	Almelo	773	8	Maassluis	45
9	Zwolle	749	9	Giessenlanden	46
10	Hardinxveld-Giessendam	693	10	West Maas en Waal	47

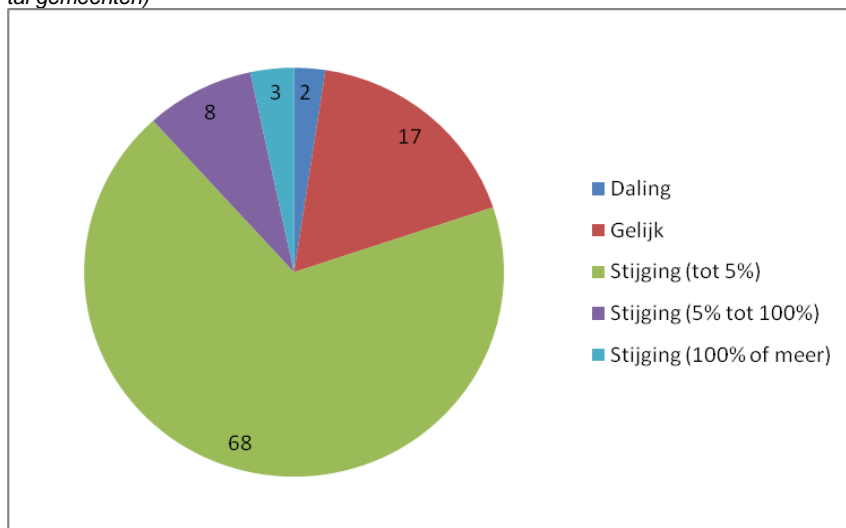
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

2.4 Vergelijking met 2010

Het gemiddelde tarief voor een Drank- en Horecawetvergunning is in 2011 € 266. Ten opzichte van 2010, toen het gemiddelde tarief € 246 was, betekent dit een stijging van 8,1%. Deze stijging is groter dan in de afgelopen twee jaar, toen sprake was van tariefsverhogingen van rond de 5%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling per individuele gemeente bekeken. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief.

Grafiek 2.2 Ontwikkeling tarief Drank- en Horecawetvergunning 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Ruim tweederde van de gemeenten hebben in 2011 een verhoging van het tarief van de Drank- en Horecawetvergunning doorgevoerd van maximaal 5%. In 11% van de gemeenten is het tarief in een jaar tijd met meer dan 5% gestegen, waarbij tariefsverhogingen van meer dan het dubbele voorkomen. In 17% van de gemeenten is het tarief niet gewijzigd. 3% heeft het tarief verlaagd ten opzichte van 2010.

3 Exploitatievergunning

3.1 Inleiding

Een exploitatievergunning is een vergunning tot het exploiteren van een horeca-inrichting (met of zonder alcohol). Een exploitatievergunning is gebaseerd op de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en heeft als doel de openbare orde en het woon- en leefklimaat in de buurt van het horecabedrijf te beschermen.

In 2011 was een exploitatievergunning in 239 ofwel 57% van de gemeenten vereist, nagenoeg gelijk aan de voorgaande jaren. Het gaat hierbij om een afzonderlijk tarief voor een exploitatievergunning. Dit betreft meestal een vast bedrag.

In een aantal gemeenten wordt bij het verlenen van een Drank- en Horecawetvergunning automatisch en zonder kosten een exploitatievergunning verleend. Voor een horecabedrijf zonder alcohol geldt dan wel een apart tarief. In dit hoofdstuk is uitgegaan van het apart verlenen van een exploitatievergunning. Gemeenten zonder afzonderlijk tarief voor een exploitatievergunning zijn buiten beschouwing gelaten.

3.2 Tarieven

Het gemiddelde tarief voor een exploitatievergunning bedraagt in 2011 € 209.

De kosten voor een exploitatievergunning liggen in grote gemeenten aanzienlijk hoger dan in kleine en middelgrote gemeenten.

Tabel 3.1 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met exploitatievergunning
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	159	51
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	201	64
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	438	74
Totaal	209	57

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Een verdeling naar landsdeel laat zien dat een exploitatievergunning in het noorden en zuiden van het land relatief lage kosten met zich meebrengt. Gemeenten in het westen van het land hebben gemiddeld het hoogste tarief en werken ook relatief vaak met een exploitatievergunning.

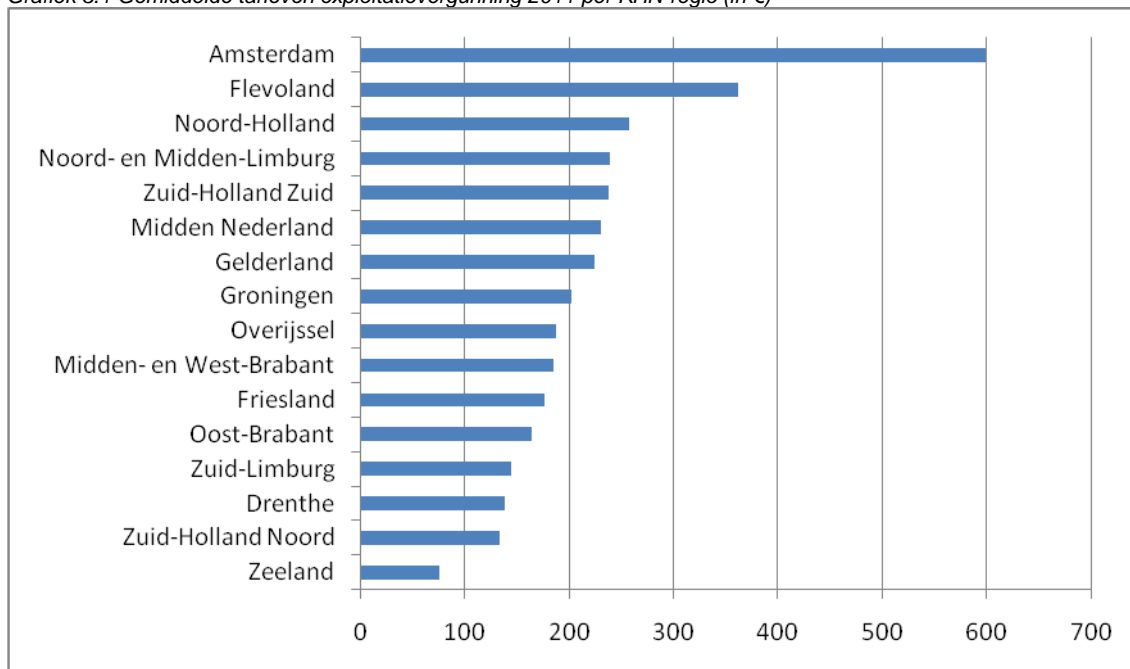
Tabel 3.2 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met exploitatievergunning
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	178	38
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	223	48
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	234	71
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	166	55
Totaal	209	57

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het navolgende overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat een exploitatievergunning in Amsterdam met € 599 het duurste is, gevolgd door de regio Flevoland met een tarief van € 362. In Zeeland bedraagt het gemiddelde tarief € 76, waarmee deze regio evenals voor een Drank- en Horecawetvergunning de goedkoopste is.

Grafiek 3.1 Gemiddelde tarieven exploitatievergunning 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

In vier op de tien gemeenten ligt het tarief voor de exploitatievergunning tussen plus of min 50% van het gemiddelde van € 209.

Tabel 3.3 Verdeling gemeenten met exploitatievergunning 2011 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	89	37
Onder het gemiddelde (tot 50%)	63	26
Boven het gemiddelde (tot 50%)	36	15
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	51	21
Totaal	239	100

Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

3.3 Top 10 hoog en laag

De top 10 van duurste gemeenten laat enkele verschuivingen zien ten opzichte van 2010. Den Haag en Almelo kennen in 2011 geen exploitatievergunning meer en komen dan ook niet meer in het overzicht voor. Van alle gemeenten die een exploitatievergunning vereisen is Someren evenals vorig jaar de goedkoopste. In de top 10 van goedkoopste gemeenten hebben zich nagenoeg geen wijzigingen ten opzichte van 2010 voorgedaan.

Tabel 3.4 Hoogste en laagste tarieven exploitatievergunning 2011

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Zaanstad	1.393	1 Someren	5
2 Eindhoven	1.062	2 Wieringen	7
3 Arnhem	972	3 Tholen	8
4 Waterland	967	4 Nederlek	10
5 Rotterdam	926	5 Alphen aan den Rijn	13
6 Maassluis	814	6 Halderberge	17
7 Zwolle	749	7 Reimerswaal	20
8 Utrecht	698	8 Roosendaal	21
9 Lelystad	625	9 Borsele	22
10 Dordrecht	623	10 Dirksland	23

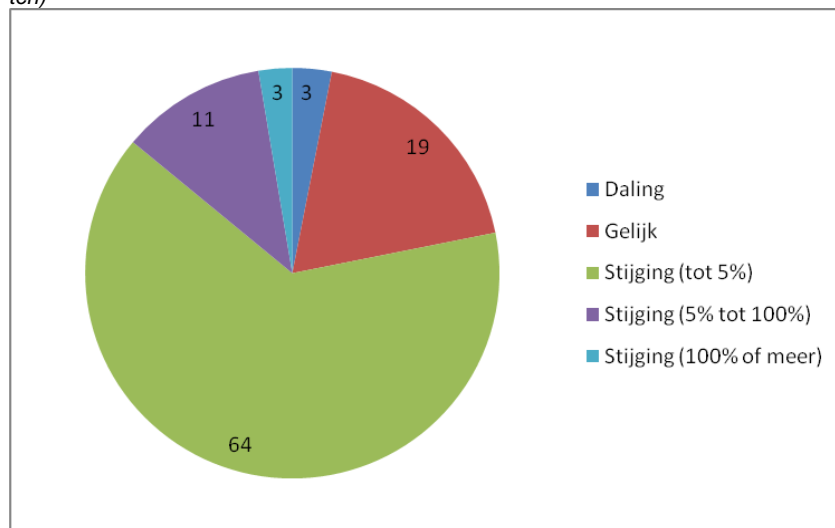
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

3.4 Vergelijking met 2010

Het gemiddelde tarief voor een exploitatievergunning is in 2011 € 209. Ten opzichte van 2010, toen het gemiddelde tarief € 201 was, betekent dit een stijging van 4%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten die een exploitatievergunning kennen. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 229 gemeenten kan een vergelijking met 2010 worden gegeven.

Grafiek 3.2 Ontwikkeling tarief exploitatievergunning 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna tweederde van de gemeenten die een exploitatievergunning hanteren stijgt het tarief met maximaal 5%. In 14% van de gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. Een op de vijf heeft het tarief niet gewijzigd en 3% heeft het tarief verlaagd ten opzichte van 2010.

4 Terrasvergunning

4.1 Inleiding

Een terrasvergunning is in de helft van de gemeenten benodigd voor het exploiteren van een terras bij een horecabedrijf. In een deel van de andere gemeenten is een aparte terrasvergunning niet nodig, maar maken bepalingen omtrent het terras deel uit van de Drank- en Horecawetvergunning of de exploitatievergunning. In dit hoofdstuk is uitgegaan van een losse verstrekking van een terrasvergunning en betreft het meestal een vast bedrag.

Tarieven kunnen worden gekoppeld aan verschillende soorten periodes, zoals een jaar-, seizoens- of maandtarief. Om een vergelijking goed mogelijk te maken zijn alle beschikbare tarieven, 202 in totaal, omgerekend naar een jaartarief.

4.2 Tarieven

Het gemiddelde jaartarief voor een terrasvergunning voor een terras van 50 m² bedraagt in 2011 € 109.

De kosten voor een terrasvergunning zijn in grote gemeenten het hoogst. Ook wordt in grote gemeenten relatief vaak een terrasvergunning vereist.

Tabel 4.1 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met terrasvergunning
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	105	40
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	76	57
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	190	77
Totaal	109	48

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Een terrasvergunning is het duurst in het westen van het land en het goedkoopst in het noorden.

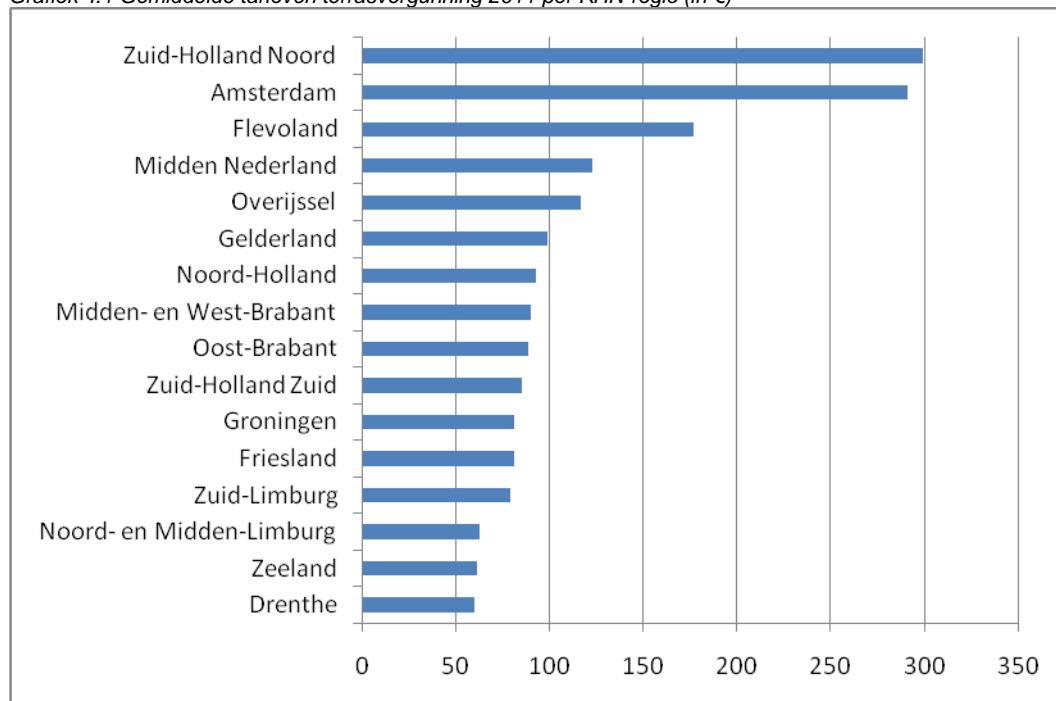
Tabel 4.2 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met terrasvergunning
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	78	36
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	107	62
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	138	49
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	80	43
Totaal	109	48

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat een terrasvergunning in Zuid-Holland Noord met gemiddeld € 299 het duurste is, gevolgd door Amsterdam met een tarief van € 291. In Drenthe, Zeeland en Noord- en Midden-Limburg zijn de tarieven het laagst.

Grafiek 4.1 Gemiddelde tarieven terrasvergunning 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna vier op de tien gemeenten ligt het tarief voor de terrasvergunning tussen plus of min 50% van het gemiddelde van € 109.

Tabel 4.3 Verdeling gemeenten met terrasvergunning 2011 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	91	45
Onder het gemiddelde (tot 50%)	50	25
Boven het gemiddelde (tot 50%)	26	13
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	35	17
Totaal	202	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

4.3 Top 10 hoog en laag

Rijnwoude staat bovenaan in de top 10 van duurste gemeenten. Het tarief voor de terrasvergunning bestaat uit een standaard basistarief en een variabel tarief afhankelijk van de omvang van het terras en het aantal weken per jaar dat het terras er staat. Een dergelijke manier van tariefbepaling wordt door de meeste gemeenten gebruikt voor het vaststellen van de hoogte van precariobelasting op terrassen. Deze belasting kent Rijnwoude niet voor horecaterrassen.

Menameradiel (Menaldumadeel) en Raalte zijn met € 6 de goedkoopste gemeenten die een apart tarief voor de terrasvergunning hanteren.

Tabel 4.4 Hoogste en laagste tarieven terrasvergunning 2011

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Rijnwoude	2.631	1	Menameradiel	6
2	Nijmegen	865	2	Raalte	6
3	Almere	458	3	Wieringen	7
4	Hilversum	424	4	Tholen	8
5	Wijk bij Duurstede	420	5	Harlingen	8
6	Breda	332	6	Stede Broec	8
7	Hardenberg	327	7	Delfzijl	10
8	Haren	322	8	Geertruidenberg	10
9	Alkmaar	305	9	Vaals	12
10	Amsterdam	291	10	Harderwijk	12

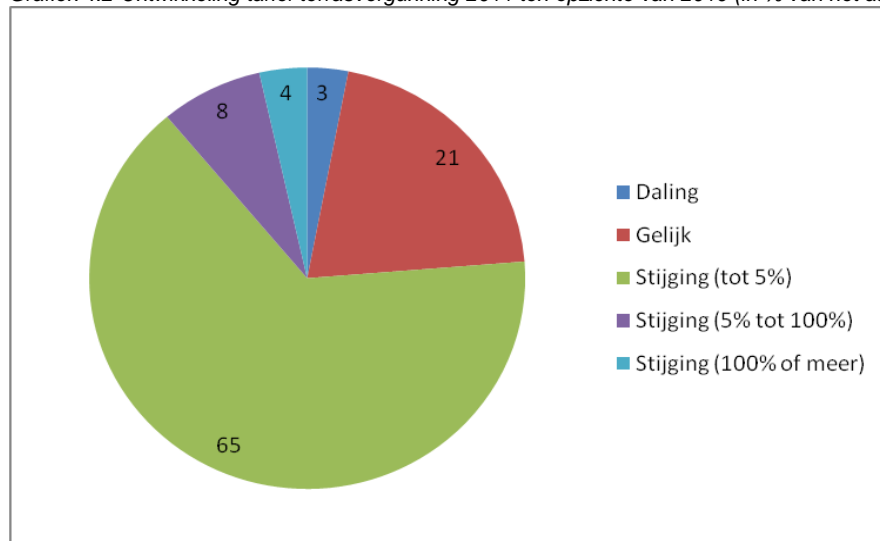
Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

4.4 Vergelijking met 2010

Het gemiddelde tarief voor een terrasvergunning is in 2011 € 109. Ten opzichte van 2010, toen het gemiddelde tarief € 102 was, betekent dit een stijging van 6,9%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten die een aparte terrasvergunning kennen. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 198 gemeenten kan een vergelijking met 2010 worden gemaakt.

Grafiek 4.2 Ontwikkeling tarief terrasvergunning 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

In tweederde van de gemeenten die een terrasvergunning hanteren stijgt het tarief met maximaal 5%. In 12% van de gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen, waarbij ook tariefsverhogingen van meer dan het dubbele voorkomen. Ruim een op de vijf heeft het tarief niet gewijzigd en 3% heeft het verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

5 Totaal drie vergunningen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de kosten van de hiervoor beschreven drie vergunningen, te weten de Drank- en Horecawetvergunning, exploitatievergunning en terrasvergunning bij elkaar opgeteld. Dit vergroot de onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeenten, omdat gemeenten waar bijvoorbeeld een terrasvergunning is opgenomen in de Drank- en Horecawetvergunning beter kunnen worden vergeleken met gemeenten waar een afzonderlijk tarief geldt voor een terrasvergunning en een Drank- en Horecawetvergunning.

Omdat niet in iedere gemeente alle drie de genoemde vergunningen zijn vereist, kan het voorkomen dat het totaaltarief alleen de Drank- en Horecawetvergunning betreft, of een optelsom van deze vergunning met één van de andere twee vergunningen. Hoewel dit op het eerste gezicht onvergelijkbare bedragen kan opleveren, is het wel de situatie waar een horecaondernemer in de praktijk mee te maken krijgt bij het starten van een bedrijf.

Gebleken is dat een aantal gemeenten één tarief hanteert of een vorm van korting geeft wanneer meerdere vergunningen tegelijk worden aangevraagd. Voorzover bekend is hiermee rekening gehouden bij de optelling van de kosten voor de drie vergunningen.

Met ingang van 2009 heeft het grootste deel van de horecabedrijven geen gebruiksvergunning meer nodig, maar volstaat een kostenloze gebruiksmelding met betrekking tot het brandveilig gebruik van een gebouw. Uitzondering hierop vormen horecabedrijven met meer dan tien bedden, maar aangezien de casus die aan dit onderzoek ten grondslag ligt een cafébedrijf betreft, wordt de gebruiksvergunning verder buiten beschouwing gelaten. Waar in de volgende paragrafen totaaltarieven worden vergeleken met vorig jaar betreft het dan ook een optelsom van dezelfde drie vergunningen.

5.2 Tarieven

Het gemiddelde tarief voor de drie vergunningen uit de voorgaande hoofdstukken bedraagt in 2011 € 423.

De kosten voor het totale vergunningenpakket liggen in grote gemeenten aanzienlijk hoger dan in kleine en middelgrote gemeenten.

Tabel 5.1 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	356
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	432
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	800
Totaal	423

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Gemeenten in het westen van het land hebben relatief hoge kosten voor het totaalpakket van vergunningen, in het noorden is een horecabedrijf hiervoor het minste kwijt.

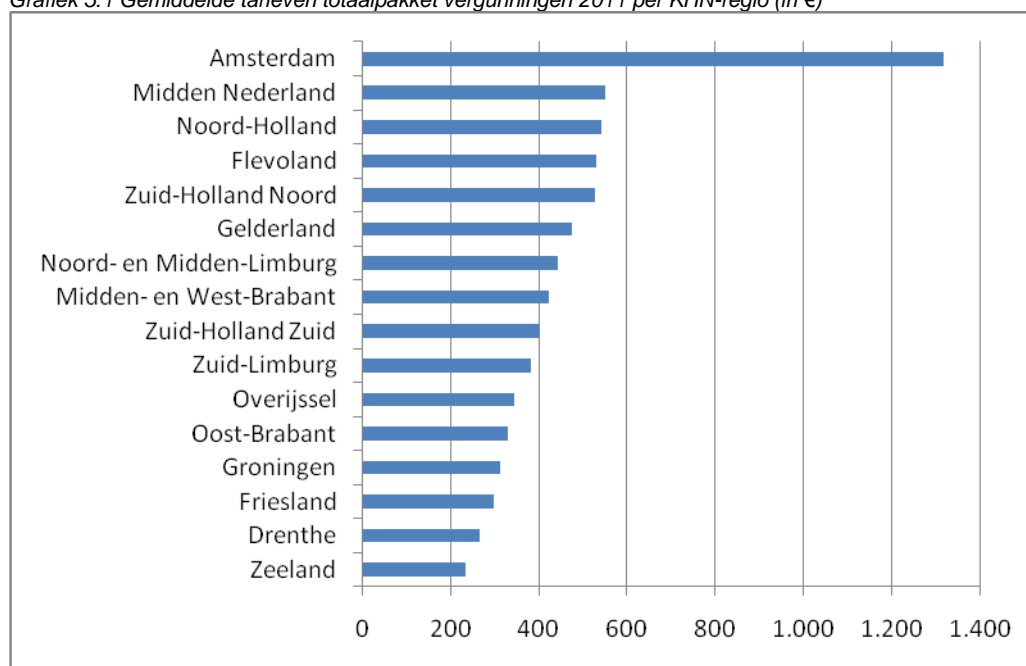
Tabel 5.2 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	297
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	441
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	505
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	365
Totaal	423

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat de totale kosten in Amsterdam met € 1.316 het hoogste zijn. In Zeeland zijn de tarieven met een gemiddelde van € 234 het laagst.

Grafiek 5.1 Gemiddelde tarieven totaalpakket vergunningen 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In ruim de helft van de gemeenten ligt het tarief voor het totaalpakket van vergunningen tussen plus of min 50% van het gemiddelde van € 423.

Tabel 5.3 Verdeling gemeenten met totaalpakket vergunningen 2011 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	113	27
Onder het gemiddelde (tot 50%)	149	36
Boven het gemiddelde (tot 50%)	77	18
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	79	19
Totaal	418	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

5.3 Top 10 hoog en laag

In de duurdere gemeenten bepaalt met name de exploitatievergunning een groot deel van de totale kosten. Zo is een groot deel van de tien gemeenten met een hoog tarief voor de exploitatievergunning ook terug te vinden in de onderstaande top 10. In Rijnwoude wordt de hoogte van het totaalbedrag beïnvloed door de terrasvergunning. Bij een groot deel van de tien goedkoopste gemeenten bestaat het totaaltarief uitsluitend uit een Drank- en Horecawetvergunning.

Tabel 5.4 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2011

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Rijnwoude	3.039	1 het Bildt	28
2 Oost Gelre	2.242	2 Menameradiel	34
3 Eindhoven	2.227	3 Giessenlanden	46
4 Zaanstad	2.208	4 Baarle-Nassau	50
5 Waterland	1.757	5 Halderberge	55
6 Woensdrecht	1.568	6 Ouderkerk	55
7 Woerden	1.428	7 Súdwest Fryslân	63
8 Nijmegen	1.414	8 Leeuwarderadeel	64
9 Rotterdam	1.411	9 Simpelveld	64
10 Nieuwegein	1.400	10 Noord-Beveland	65

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Voor de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten is de omvang van de gemeente een goede indicator. Ook dan blijkt dat de tarieven van gemeenten sterk uiteenlopen.

Tabel 5.5 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2011 bij gemeenten met meer dan 75.000 inwoners

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Eindhoven	2.227	1 Súdwest Fryslân	63
2 Zaanstad	2.208	2 Roosendaal	130
3 Nijmegen	1.414	3 Hengelo	294
4 Rotterdam	1.411	4 Helmond	328
5 Amsterdam	1.316	5 Westland	334
6 Hilversum	1.262	6 Zoetermeer	335
7 Haarlemmermeer	1.173	7 Emmen	346
8 Arnhem	1.117	8 's-Hertogenbosch	395
9 Utrecht	1.029	9 Amstelveen	453
10 Leeuwarden	978	10 Den Haag	454

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Tabel 5.6 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2011 bij gemeenten met 30.000-75.000 inwoners

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Oost Gelre	2.242	1 Roermond	65
2 Woerden	1.428	2 Geldrop-Mierlo	81
3 Nieuwegein	1.400	3 Coevorden	106
4 Almelo	916	4 Meppel	106
5 Katwijk	882	5 Zuidplas	109
6 Maassluis	859	6 Oldenzaal	118
7 IJsselstein	827	7 Barendrecht	120
8 Den Helder	817	8 Bronckhorst	136
9 Peel en Maas	808	9 Oldambt	153
10 Utrechtse Heuvelrug	786	10 Veghel	154

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Tabel 5.7 Hoogste en laagste tarieven totaalpakket vergunningen 2011 bij gemeenten tot 30.000 inwoners

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Rijnwoude	3.039	1	het Bildt	28
2	Waterland	1.757	2	Menameradiel	34
3	Woensdrecht	1.568	3	Giessenlanden	46
4	Heumen	1.215	4	Baarle-Nassau	50
5	Ameland	1.019	5	Halderberge	55
6	Leerdam	1.019	6	Ouderkerk	55
7	Ooststellingwerf	942	7	Leeuwarderadeel	64
8	Culemborg	931	8	Simpelveld	64
9	Bloemendaal	929	9	Noord-Beveland	65
10	Oud-Beijerland	915	10	Laarbeek	68

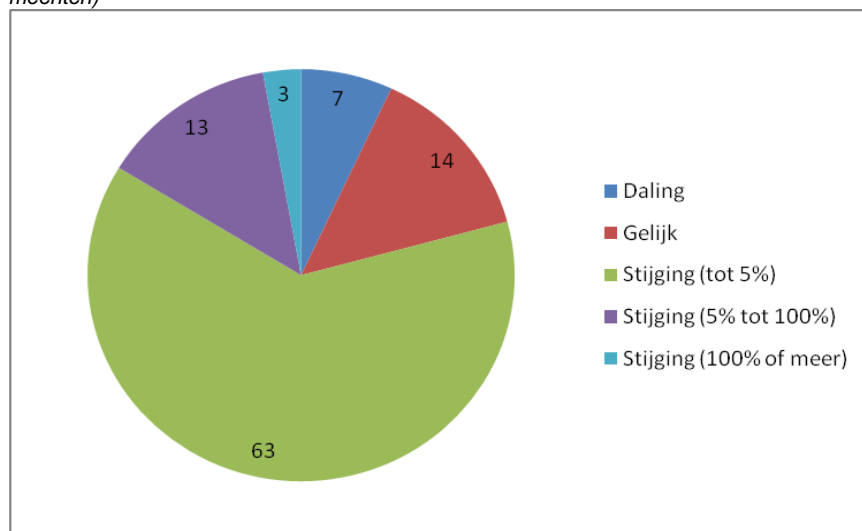
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

5.4 Vergelijking met 2010

Het gemiddelde tarief voor het totaalpakket vergunningen bedraagt in 2011 € 423. Ten opzichte van 2010, toen het gemiddelde tarief € 398 was, betekent dit een stijging van 6,3%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het totaaltarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief.

Grafiek 5.2 Ontwikkeling tarief totaalpakket vergunningen 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna tweederde van de gemeenten is het totaaltarief met maximaal 5% gestegen. In één op de zes gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen, waarbij tariefsverhogingen van meer dan het dubbele voorkomen. In 14% van de gemeenten zijn de totale kosten niet gewijzigd en in 7% vallen de kosten lager uit dan vorig jaar.

6. Precariobelasting

6.1 Inleiding

Precariobelasting is een vergoeding voor het gebruik van gemeentegrond, zoals voor de exploitatie van een terras bij een horecabedrijf. De hoogte van de precariobelasting wordt over het algemeen vastgesteld aan de hand van het aantal vierkante meters waaruit het terras bestaat. In dit onderzoek wordt uitgegaan van een onoverdekt (zomer-)terras van 50 m² op de duurste locatie in de gemeente.

Voor de vergelijkbaarheid tussen de gemeenten onderling is evenals bij de terrasvergunning zoveel mogelijk uitgegaan van het precariotarief voor één jaar. Daar waar een tarief per maand wordt gehanteerd, heeft dan ook een vermenigvuldiging met 12 plaatsgevonden, tenzij een gemeente aangeeft een maximaal aantal maanden te hanteren. In gemeenten waar enkel en alleen een tarief per (zomer)seizoen geldt, is dat tarief gehanteerd.

In een aantal gemeenten geldt een algemeen precariotarief per m², maar dit is niet specifiek van toepassing op een horecaterras. In deze gemeenten is dan ook geen precariobelasting voor een terras berekend. In andere gemeenten is geen sprake van precario maar wordt gesproken over een huurovereenkomst; in de analyse wordt dit wel als hetzelfde behandeld.

Precariobelasting wordt niet in iedere gemeente geheven. In 2011 wordt in 168 van de 418 gemeenten precariobelasting geheven, ofwel 40% van het totaal aantal gemeenten. Dit is nagenoeg hetzelfde percentage als in voorgaande jaren.

6.2 Tarieven

Indien precariobelasting wordt geheven is het gemiddelde tarief in 2011 € 1.672.

Precario komt in grote gemeenten drie keer zo vaak voor als in kleine gemeenten.

Tabel 6.1 Gemiddelde tarieven precario 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €	% gemeenten met precario
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	1.479	29
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	1.546	50
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	2.251	86
Totaal	1.672	40

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Gemeenten in het westen en oosten van het land hebben een relatief hoog precariotarief, in het noorden ligt dit het laagst.

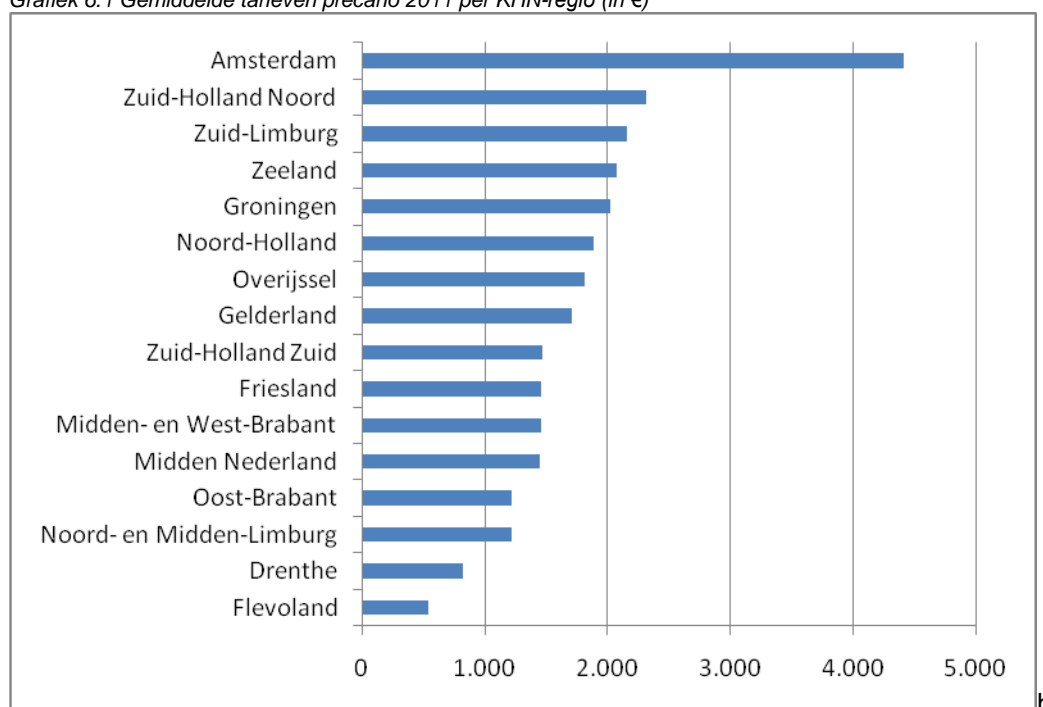
Tabel 6.2 Gemiddelde tarieven precario 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €	% gemeenten met precario
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	1.339	26
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	1.669	34
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	1.782	49
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	1.610	42
Totaal	1.672	40

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat de gemeente Amsterdam met € 4.411 het hoogste precariotarief kent. In Flevoland en Drenthe liggen de tarieven gemiddeld onder de € 1.000.

Grafiek 6.1 Gemiddelde tarieven precario 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In iets meer dan de helft van de gemeenten met precario ligt het tarief tussen plus of min 50% van het gemiddelde tarief van € 1.672.

Tabel 6.3 Verdeling gemeenten met precario 2011 rond gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	50	29
Onder het gemiddelde (tot 50%)	53	31
Boven het gemiddelde (tot 50%)	33	20
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	32	20
Totaal	168	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

6.3 Top 10 hoog en laag

De duurste gemeente op het gebied van precariobelasting is Maastricht, evenals in de afgelopen twee jaar.

De goedkoopste van de gemeenten waar precario voorkomt is Gaasterlân-Sleat met € 128. Opmerkelijk is dat Rotterdam, dat vorige jaren in de top 10 van goedkoopste gemeenten stond, in 2011 geen precariobelasting meer berekent voor kleine terrassen van maximaal 50 m² om de lasten voor kleine ondernemingen te verlagen.

Tabel 6.4 Hoogste en laagste tarieven precario 2011

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Maastricht	6.600	1	Gaasterlân-Sleat	128
2	Amsterdam	4.411	2	Cranendonck	220
3	Haarlem	4.180	3	Waterland	248
4	Middelburg	4.141	4	Noord-Beveland	278
5	Schoonhoven	4.080	5	Uitgeest	300
6	Leidschendam-Voorburg	4.050	6	Almere	313
7	Texel	3.900	7	Den Helder	408
8	's-Hertogenbosch	3.780	8	Horst aan de Maas	426
9	Valkenburg aan de Geul	3.650	9	Leeuwarderadeel	430
10	Goes	3.650	10	Geertruidenberg	431

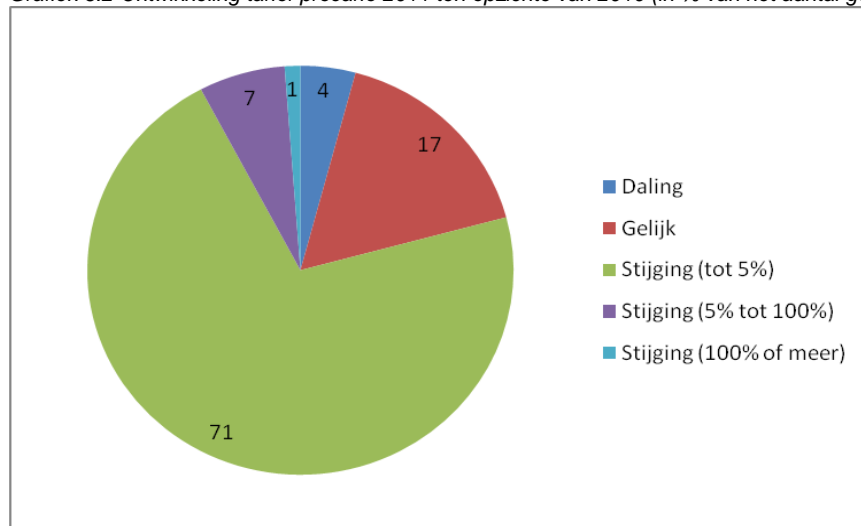
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

6.4 Vergelijking met 2010

Het gemiddelde precariotarief bedraagt in 2011 € 1.672. Ten opzichte van 2010, toen het gemiddelde tarief € 1.588 was, betekent dit een stijging van 5,3%. De afgelopen jaren was sprake van stijgingen rond 2%.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het precariotarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling bekeken van de gemeenten. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief. Bij 168 gemeenten kan een vergelijking met 2010 worden gegeven.

Grafiek 6.2 Ontwikkeling tarief precario 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In zeven op de tien gemeenten is het precariotarief met maximaal 5% gestegen. In 8% van de gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. In 17% van de gemeenten is het tarief niet gewijzigd en in 4% vallen de kosten lager uit dan vorig jaar.

7. Wisseling van leidinggevende

7.1 Inleiding

Wanneer een horecabedrijf een nieuwe leidinggevende krijgt, moet hiervoor een nieuwe Drank- en horecawetvergunning worden aangevraagd. In veel gemeenten hoeft voor een herziening van de vergunning niet het volledige legesbedrag te worden betaald. Dit geldt in 2011 voor 70% van de gemeenten in Nederland. Een reden voor het toepassen van een lager tarief kan zijn dat gemeenten het voorafgaande onderzoek beperken tot het nagaan van antecedenten van de nieuwe leidinggevende ofwel de zedelijkheidseisen. Door het achterwege laten van bijvoorbeeld een onderzoek naar de inrichtingseisen, indien dit nog kort geleden heeft plaatsgevonden, kunnen de kosten voor de nieuwe vergunning worden beperkt.

7.2 Tarieven

Gemiddeld kost het verkrijgen van een nieuwe Drank- en Horecawetvergunning in verband met het wisselen van een leidinggevende € 121.

Tabel 7.1 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	110
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	130
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	160
Totaal	121

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

De kosten voor het wisselen van een leidinggevende op de Drank- en Horecawetvergunning zijn in het westen van het land relatief hoog en in het noorden laag.

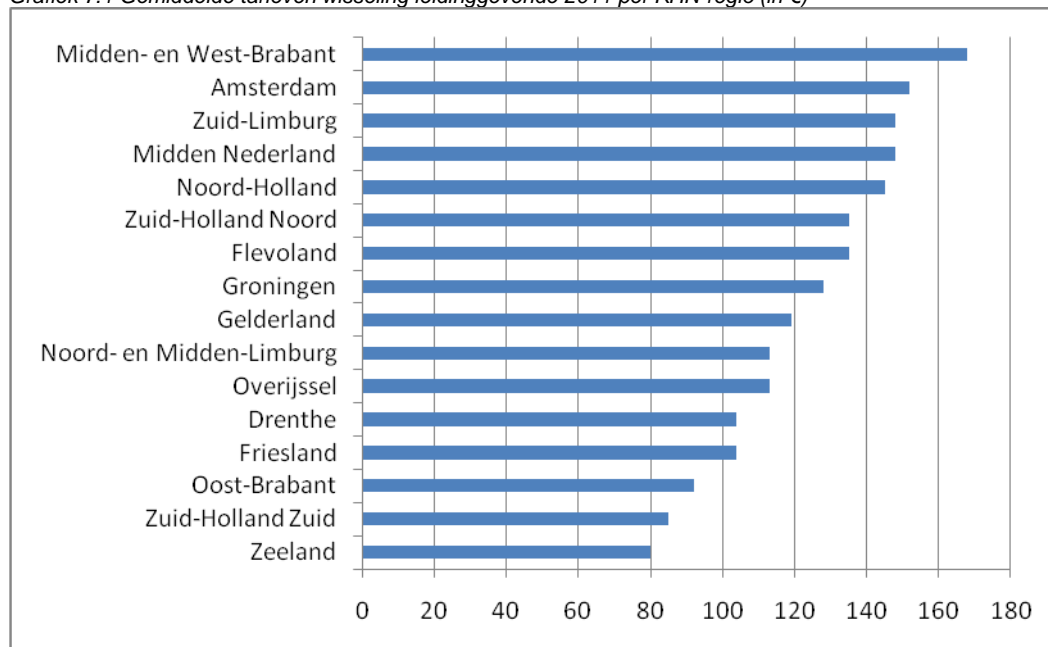
Tabel 7.2 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	113
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	118
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	126
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	120
Totaal	121

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het navolgende overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat het tarief voor het wisselen van een leidinggevende op de Drank- en Horecawetvergunning in Zeeland het laagst is met € 80. In de regio West- en Midden-Brabant betalen ondernemers gemiddeld ruim het dubbele.

Grafiek 7.1 Gemiddelde tarieven wisseling leidinggevende 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna de helft van de gemeenten ligt het tarief voor het wisselen van een leidinggevende tussen plus of min 50% van het gemiddelde tarief van € 121.

Tabel 7.3 Verdeling gemeenten wisseling leidinggevende 2011 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	137	33
Onder het gemiddelde (tot 50%)	129	31
Boven het gemiddelde (tot 50%)	64	15
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	87	21
Totaal	417	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

7.3 Top 10 hoog en laag

Evenals in 2010 kent Woensdrecht het hoogste tarief voor het aanvragen van een nieuwe vergunning indien een leidinggevende wordt gewisseld. In deze gemeente wordt geen apart tarief gehanteerd voor het wisselen van een leidinggevende. Dit geldt ook voor diverse andere gemeenten in de top 10 van duurste gemeenten. De tien goedkoopste gemeenten kennen wel een dergelijk tarief.

Tabel 7.4 Hoogste en laagste tarieven wisseling leidinggevende 2011

Duurste gemeenten		Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten		Bedrag in €
1	Woensdrecht	1.425	1	Millingen aan de Rijn	13
2	Haarlemmermeer	503	2	Groesbeek	13
3	Utrechtse Heuvelrug	461	3	Alphen aan den Rijn	13
4	Zevenaar	458	4	Tytsjerksteradiel	16
5	Texel	450	5	Menameradiel	17
6	Bernheze	434	6	Ouderkerk	17
7	Dongeradeel	408	7	Bladel	17
8	Zoeterwoude	404	8	Bellingwedde	17
9	Venlo	402	9	Halderberge	17
10	Maastricht	393	10	Bergeijk	19

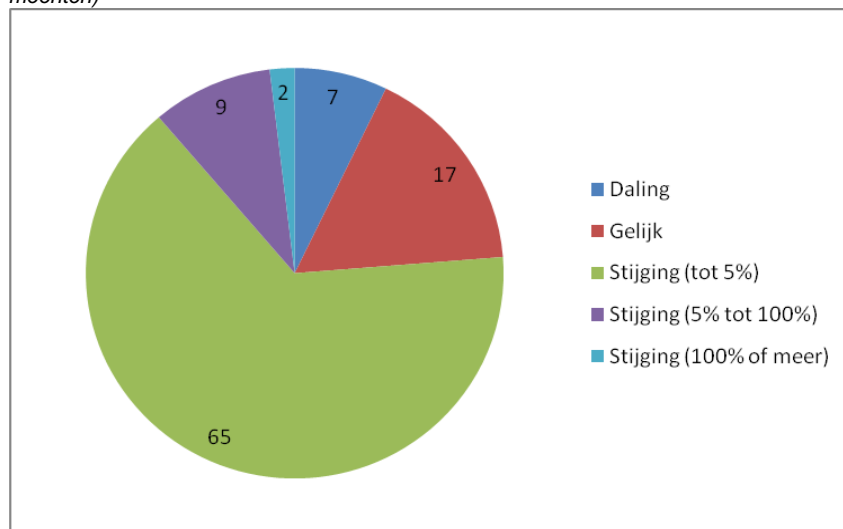
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

7.4 Vergelijking met 2010

De gemiddelde kosten voor het verkrijgen van een nieuwe Drank- en Horecawetvergunning in verband met het wisselen van een leidinggevende zijn in 2011 € 121, een stijging van 3,4% ten opzichte van 2010.

Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van het tarief van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling per individuele gemeente bekeken. Onderstaande figuur geeft een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van het tarief.

Grafiek 7.2 Ontwikkeling tarief wisseling leidinggevende 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna tweederde van de gemeenten heeft een verhoging van het tarief met maximaal 5% plaatsgevonden. In een op de negen gemeenten is het tarief met meer dan 5% gestegen. In 17% van de gemeenten is het tarief niet gewijzigd en 7% heeft het tarief verlaagd ten opzichte van vorig jaar.

8. Bouwvergunning

8.1 Inleiding

Wie een bouwwerk gaat “plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten”, ofwel kort gezegd gaat bouwen, heeft een bouwvergunning nodig. Een bouwvergunning was tot 1 oktober 2010 geregeld in de Woningwet, en na die datum geïntegreerd in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Men spreekt dan over een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk. Aangezien de eerste meting in 2010 heeft plaatsgevonden, toen de bouwvergunning nog geen onderdeel van de Wabo was, kan nu een vergelijking worden gegeven tussen de kosten voor en na invoering van de Wabo.

Gemeenten baseren het tarief van een bouwvergunning op de bouwsom ofwel de aannemingsom. De meeste gemeenten gaan uit van een bouwsom exclusief BTW, maar in een aantal gemeenten wordt eerst 19% BTW bij de bouwsom opgeteld voordat de leges worden berekend.

In dit onderzoek is nagegaan welke kosten er verbonden zijn aan bouwsommen van € 100.000 en € 500.000.

8.2 Tarieven

Gemiddeld kost het verkrijgen van een vergunning voor het (ver)bouwen met een bouwsom van € 100.000 € 2.384 en voor een bouwsom van € 500.000 € 10.992.

Voor een bouwvergunning bij een bouwsom van € 100.000 zijn het de kleine gemeenten die gemiddeld de hoogste tarieven hanteren, in tegenstelling tot de overige vergunningen in dit onderzoek.

Tabel 8.1 Gemiddelde tarieven bouwvergunning 2011 per grootteklasse van gemeente (bedragen in €)

Grootteklasse	Bouwsom 100.000	Bouwsom 500.000
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	2.449	11.174
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	2.253	10.476
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	2.337	11.254
Totaal	2.384	10.992

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

De kosten voor het aanvragen van een bouwvergunning zijn in het westen van het land het hoogst en in het noorden het laagst.

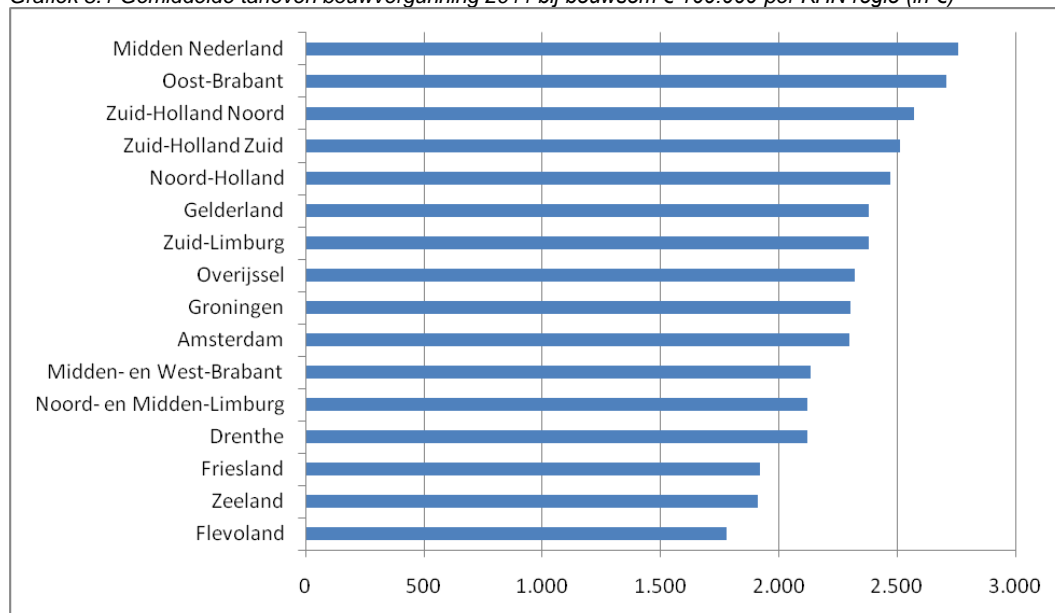
Tabel 8.2 Gemiddelde tarieven bouwvergunning 2011 per landsdeel (bedragen in €)

Landsdeel	Bouwsom 100.000	Bouwsom 500.000
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	2.097	9.646
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	2.322	10.754
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	2.563	12.053
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	2.343	10.438
Totaal	2.384	10.992

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

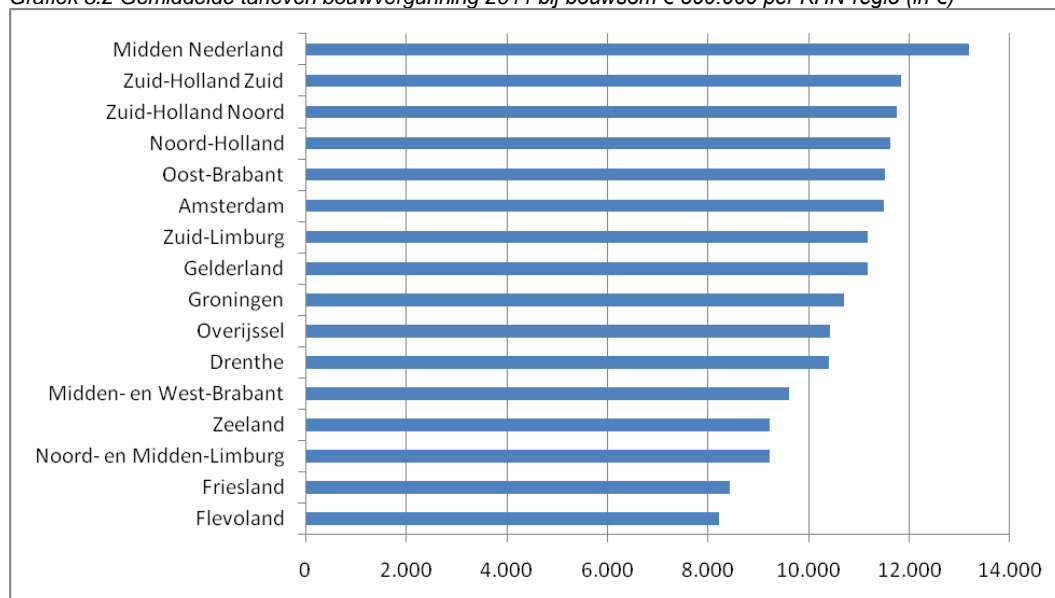
De navolgende overzichten van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laten zien dat de tarieven voor beide bouwsommen het laagst zijn in Flevoland. De regio Midden-Nederland is in beide gevallen gemiddeld het duurst.

Grafiek 8.1 Gemiddelde tarieven bouwvergunning 2011 bij bouwsom € 100.000 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Grafiek 8.2 Gemiddelde tarieven bouwvergunning 2011 bij bouwsom € 500.000 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Anders dan bij de overige vergunningen in dit onderzoek bevinden de tarieven van de bouwvergunning zich in nagenoeg alle gemeenten tussen plus of min 50% van het gemiddelde tarief.

Tabel 8.3 Verdeling gemeenten tarieven bouwvergunning 2011 rond het gemiddelde tarief, in %

Verdeling	Bouwsom 100.000	Bouwsom 500.000
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	0	1
Onder het gemiddelde (tot 50%)	54	53
Boven het gemiddelde (tot 50%)	42	42
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	4	4
Totaal	100	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

8.3 Top 10 hoog en laag

Indien de bouwsom € 100.000 bedraagt is Schoonhoven de duurste gemeente met een tarief dat ruim het dubbele bedraagt van het gemiddelde. Brunssum heeft het laagste tarief.

In 2010 bedroeg het laagste tarief voor deze bouwvergunning € 1.000, in 2011 is dit minimaal € 1.200 geworden.

Tabel 8.4 Hoogste en laagste tarieven bouwvergunning bij bouwsom € 100.000 in 2011

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Schoonhoven	5.038	1 Brunssum	1.202
2 Zwartewaterland	4.571	2 Steenbergen	1.219
3 Buren	4.500	3 Ferwerderadiel	1.229
4 Nuenen c.a.	4.420	4 Lemsterland	1.239
5 Montfoort	4.403	5 Krimpen aan den IJssel	1.254
6 Muiden	4.350	6 Heerlen	1.282
7 Bussum	4.225	7 Harlingen	1.283
8 Eijsden-Margraten	4.191	8 Ameland	1.300
9 Zaltbommel	4.022	9 Brielle	1.306
10 Graft-De Rijk	3.932	10 Opmeer	1.306

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Bij een bouwsom van € 500.000 rekent Buren het hoogste tarief. Menameradiel is hier de goedkoopste gemeente.

Het komt een aantal keren voor dat een gemeente voor beide bouwsommen in de top 10 staat. Bij de duurste gemeenten zijn dit Schoonhoven, Buren, Bussum, Montfoort, Muiden en Graft-De Rijk en bij de goedkoopste gemeenten Lemsterland, Opmeer en Harlingen.

Tabel 8.5 Hoogste en laagste tarieven bouwvergunning bij bouwsom € 500.000 in 2011

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Buren	35.000	1 Menameradiel	4.384
2 Schoonhoven	25.263	2 Lemsterland	4.879
3 Muiden	21.750	3 Zaltbommel	5.062
4 Bussum	20.885	4 Harlingen	5.123
5 Haren	19.500	5 Súdwest Fryslân	5.391
6 Graft-De Rijk	19.432	6 Opmeer	5.706
7 Montfoort	18.500	7 Veere	5.736
8 Brummen	17.791	8 Steenbergen	5.819
9 Baarn	17.255	9 Terschelling	5.845
10 Castricum	17.034	10 Ermelo	5.900

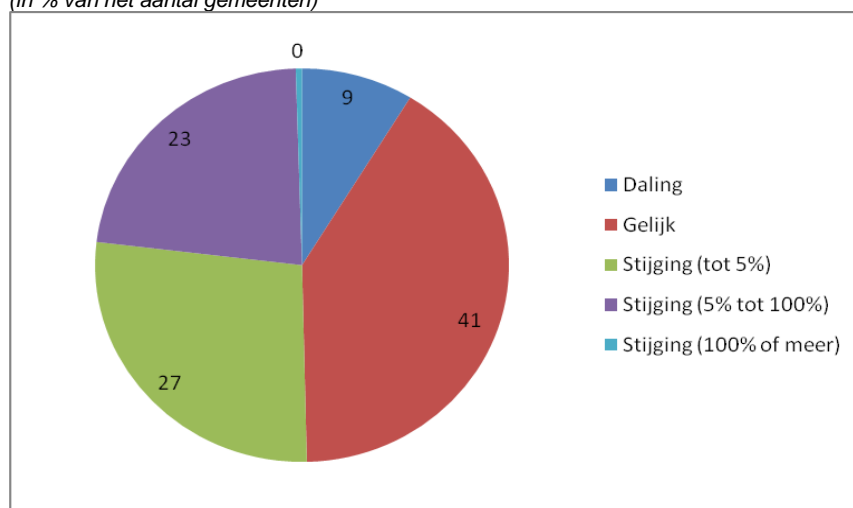
Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

8.4 Vergelijking met 2010

Gemiddeld kost het verkrijgen van een vergunning voor het (ver)bouwen met een bouwsom van € 100.000 € 2.384. Ten opzichte van 2010 betekent dit een stijging van het tarief met 3,9%. Voor een bouwsom van € 500.000 stijgt het tarief van een bouwvergunning met 4%.

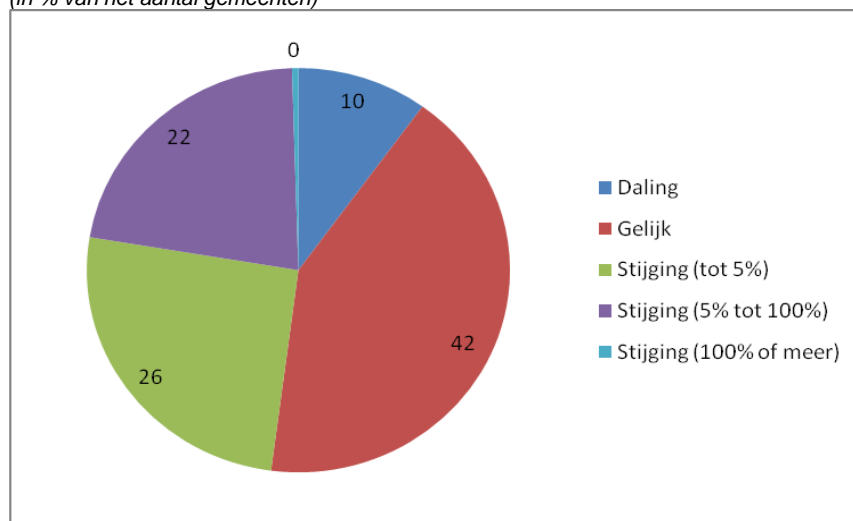
Om een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van de tarieven van 2011 ten opzichte van 2010 is de ontwikkeling per individuele gemeente bekeken. Onderstaande figuren geven een verdeling van de gemeenten naar ontwikkeling van de tarieven.

Grafiek 8.3 Ontwikkeling tarief bouwvergunning bij bouwsom € 100.000 in 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

Grafiek 8.4 Ontwikkeling tarief bouwvergunning bij bouwsom € 500.000 in 2011 ten opzichte van 2010 (in % van het aantal gemeenten)

Bron: ABF, bewerking bedrijf Horeca en Catering

De ontwikkelingen in de tarieven laten voor beide bouwsommen een nagenoeg gelijk beeld zien. Een groot deel van de gemeenten, ruim vier op de tien, houdt het tarief gelijk ten opzichte van 2010. Stijgingen tot 5% komen in ongeveer een kwart van de gemeenten voor en in bijna een kwart stijgen de tarieven met meer dan 5%. Een op de tien gemeenten heeft het tarief verlaagd in het afgelopen jaar.

9. Binnenplanse afwijking

9.1 Inleiding

Voor bouwplannen die niet binnen het bestemmingsplan vallen is het onder omstandigheden mogelijk om van het bestemmingsplan af te wijken. Met ingang van 1 oktober 2010 zijn de regels hierover opgenomen in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning kan een verzoek worden ingediend voor een zogeheten binnenplanse afwijking van een bestemmingsplan, op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 1 van de Wabo.

In dit onderzoek is gekeken naar de kosten voor een binnenplanse afwijking bij het verlenen van een omgevingsvergunning. Daarbij is uitgegaan van een situatie waarin tevens sprake is van een bouwactiviteit.

9.2 Tarieven

Gemiddeld kost het verkrijgen van een omgevingsvergunning met een binnenplanse afwijking van het bestemmingsplan € 287. De kosten hiervoor liggen in kleine gemeenten gemiddeld het hoogst.

Overigens is in alle navolgende overzichten uitgegaan van 379 gemeenten die een vast tarief hanteren. De overige gemeenten zijn buiten beschouwing gelaten omwille van de eenduidigheid.

Tabel 9.1 Gemiddelde tarieven binnenplanse afwijking 2011 per grootteklasse van gemeente

Grootteklasse	Bedrag in €
Klein (minder dan 30.000 inwoners)	310
Middelgroot (30.000 - 75.000 inwoners)	257
Groot (meer dan 75.000 inwoners)	212
Totaal	287

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In het westen van het land liggen de tarieven voor een binnenplanse afwijking van het bestemmingsplan het hoogst, in het noorden het laagst.

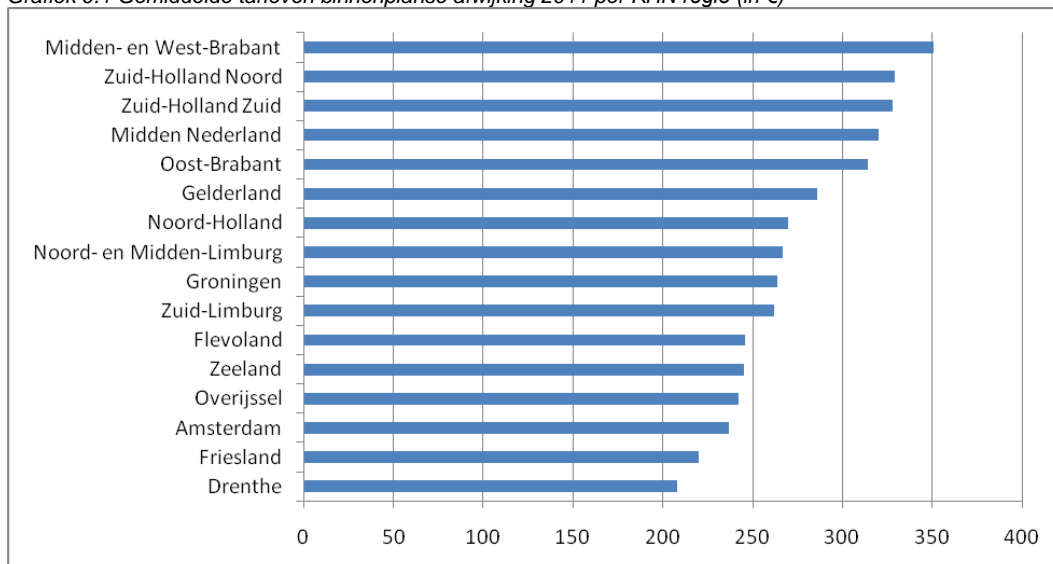
Tabel 9.2 Gemiddelde tarieven binnenplanse afwijking 2011 per landsdeel

Landsdeel	Bedrag in €
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	234
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	272
West (Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland)	307
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	302
Totaal	287

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

Het navolgende overzicht van de gemiddelde tarieven per regio van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) laat zien dat Midden- en West-Brabant het duurst is. Drenthe en Friesland kennen het laagste tarief.

Grafiek 9.1 Gemiddelde tarieven binnenplanse afwijking 2011 per KHN-regio (in €)

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

In bijna tweederde van de gemeenten ligt het tarief voor een binnenplanse afwijking van het bestemmingsplan tussen plus of min 50% van het gemiddelde tarief van € 287.

Tabel 9.3 Verdeling gemeenten binnenplanse afwijking 2011 rond het gemiddelde tarief

Verdeling	Aantal gemeenten	Procentuele verdeling
Ver onder het gemiddelde (meer dan 50%)	78	21
Onder het gemiddelde (tot 50%)	155	41
Boven het gemiddelde (tot 50%)	86	23
Ver boven het gemiddelde (meer dan 50%)	60	16
Totaal	379	100

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering

9.3 Top 10 hoog en laag

De tarieven voor een binnenplanse afwijking lopen sterk uiteen. De duurste gemeente, Lansingerland, kent een tarief dat meer dan vijf keer zo hoog ligt als het gemiddelde. De goedkoopste gemeente is zeven keer goedkoper dan het gemiddelde tarief.

Tabel 9.4 Hoogste en laagste tarieven binnenplanse afwijking 2011

Duurste gemeenten	Bedrag in €	Goedkoopste gemeenten	Bedrag in €
1 Lansingerland	1.623	1 Smallerland	41
2 Zoeterwoude	1.200	2 Beesel	45
3 Rhenen	1.160	3 Oss	46
4 Albrandswaard	1.150	4 Meerssen	50
5 Landsmeer	994	5 Schiermonnikoog	51
6 Boekel	975	6 Brummen	54
7 Schijndel	924	7 Harderwijk	56
8 Boskoop	841	8 Landgraaf	58
9 Twenterand	803	9 Noord-Beveland	60
10 De Marne	800	10 Hardenberg	61

Bron: ABF, bewerking bedrijfsschap Horeca en Catering